

การศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ภาคกลาง

ว่าที่ ร.ต.สมชาย งามสุขสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-432-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE UTILIZATION OF LIBRARIES FOR INSTRUCTION
OF PRATHOM SUKSA FIVE TO SIX TEACHERS IN THE
CURRICULUM DEVELOPMENT COORDINATING SCHOOLS,
THE CENTRAL REGION

ACTING 2LT. SOMCHAI NGAMSUKSAWAT

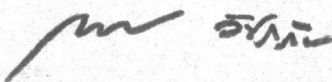
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

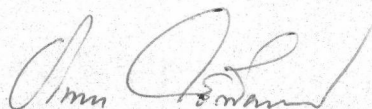
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5-6 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ภาคกลาง
โดย ว่าที่ ร.ต.สมชาย งามสุขสวัสดิ์
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สาส์น ทองธำ

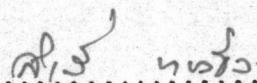

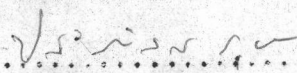
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

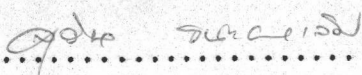

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ปานตา ใจเทียมวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สาส์น ทองธำ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร รุจิพร)

..... กรรมการ
(นางสาส์นวิมล ธนะผลเลิศ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ว่าที่ ร.ต. สมชาย งามสุขสวัสดิ์ : การศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ภาคกลาง (A STUDY OF THE
UTILIZATION OF LIBRARIES FOR INSTRUCTION OF PRATHOM SUKSA FIVE TO
SIX TEACHERS IN THE CURRICULUM DEVELOPMENT COORDINATING SCHOOLS, THE
CENTRAL REGION) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. สำลี ทองฉิว 346 หน้า.
ISBN 974-583-432-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่ม
ทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และ
กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เฉพาะภาคกลาง ในด้านการใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุด
การใช้วัสดุสารนิเทศของห้องสมุด การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนการสอน และการใช้ห้องสมุดเป็น
แหล่งเสริมความรู้ของครู

ผลการวิจัย

- 1) ด้านการใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุด พบว่า 1.1 ด้านการใช้บริการ ครูผู้สอนทุก
กลุ่มประสบการณ์แนะนำให้นักเรียนเข้าใช้บริการให้อ่านอย่างเสรีมากที่สุด รองลงมาคือ บริการแนะนำ
การใช้ห้องสมุด สำหรับครูผู้สอนได้ให้บริการจองและยืมพิเศษชั่วคราวมากที่สุด รองลงมาคือ บริการ
โสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ 1.2 ด้านการใช้กิจกรรม ครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ใช้กิจกรรมการทาบปัญหา
มากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมการเล่นทาน
- 2) ด้านการใช้วัสดุสารนิเทศของห้องสมุด พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ใช้วัสดุตีพิมพ์
ประเภทหนังสือมากที่สุด รองลงมาใช้หนังสือพิมพ์ ส่วนวัสดุไม่ตีพิมพ์ใช้รูปภาพมากที่สุด รองลงมาใช้
ของจริง
- 3) ด้านการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ใช้
ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง รองลงมาใช้ห้องสมุดเป็นประจำ
- 4) ด้านการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเสริมความรู้ของครู พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์มี
วัตถุประสงค์ใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าประกอบการสอนนักเรียน และเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมาก
ยิ่งขึ้น อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน รองลงมาใช้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจและคลายความตึงเครียด

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 440588: MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD: LIBRARY / ELEMENTARY SCHOOL

SOMCHAI NGAMSUKSAWAT : A STUDY OF THE UTILIZATION OF LIBRARIES FOR INSTRUCTION OF PRATHOM SUKSA FIVE TO SIX TEACHERS IN THE CURRICULUM DEVELOPMENT COORDINATING SCHOOL, THE CENTRAL REGION : THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. SUMLEE THONGTHEW, Ph.D., 346 pp. ISBN 974-583-432-7

The purpose of this study is to investigate the utilization of library services for instructional purposes of teachers in 5 areas : - Basic Knowledge and Skill Area, Life Experiences Area, Behavior Conducting Area, Work Oriented Area and Special Experiences Area at Prathom Suksa 5-6 levels in the curriculum coordinating schools, under the jurisdiction of the National Office of Primary Education, the central region. The study focuses on types of library services, usage of library materials, usage of library as learning resource and usage of library as information resource for teachers.

Results:

1. In view of types of library services and activities, the study reveals that teachers in every area frequently introduce their students to use the library reading service freely. They also encourage the students to use the bibliographic instruction service.

For the teachers themselves, most of them use book reservation service and book circulation service, while some of them use the audio visual materials.

For the activities provided, most teachers in every area use the riddle games, while some of them use story-telling activity.

2. In view of library materials usage; it is found that most teachers in every area use books, while some of them use newspapers. For the provided non printed materials, most of them use pictures and following by using real objects.

3. It is indicated that, most teachers in every area, use the library as learning resource from time to time.

4. It is also revealed that, most teachers in every area use libraries for instructional research purposes as well as for theirselfe education purposes, while some of them use libraries for the recreational purposes.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา

สาขาวิชา..... ประถมศึกษา

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ภาคกลาง" นี้ สำเร็จด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สาส์น หองถิว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ชี้แจง และแนะนำข้อคิดเห็น แก้ไขข้อบกพร่อง และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ปานดา ราชเทียมวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร จุริพร และ อาจารย์สุวิมล ธนะผลเลิศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่ได้ตรวจแก้ไขข้อคิดในการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ตลอดจนขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัย

ท้ายสุดนี้ ขอระลึกถึงพระคุณของ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ชีวิต ให้กำลังใจ กำลังสติปัญญา ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและวิริยะอุตสาหะในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้องทุกคน โดยเฉพาะคุณอารมณ กัณฑ์วีริกรรม ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำด้วยดีตลอดมา

ว่าที่ ร.ต.สมชาย งามสุขสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	ขอบเขตของการวิจัย	9
	ข้อตกลงเบื้องต้น	9
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
	ประโยชน์ของการวิจัย	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	ความหมายของห้องสมุดโรงเรียน	12
	ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน	14
	วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน	16
	องค์ประกอบในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน	18
	ประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอน	35
	บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอน	40
	งานบริการของห้องสมุด	42
	งานกิจกรรมของห้องสมุด	46

บทที่	หน้า
การใช้วัสดุสารนิเทศของห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน.....	52
การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนการสอน.....	58
การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเสริมความรู้ของครู	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
ประชากรและตัวอย่างประชากร	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
การสรุปอภิปรายข้อมูล	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	216
บรรณานุกรม	284
ภาคผนวก	295
ประวัติผู้เขียน	346

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เพศของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 81
2	วุฒิต่างการศึกษาของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 83
3	ประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 85
4	ชั้นที่สอนของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 88
5	วิชาสอนหลักของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 90
6	ความรับผิดชอบของครูผู้สอนต่องานด้านบรรณารักษ์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 93
7	ช่วงเวลาที่ครูผู้สอนใช้ห้องสมุดเพื่อการอ่านและค้นคว้าหนังสือในแต่ละ กลุ่มประสบการณ์ 95
8	จำนวนชั่วโมง โดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ที่ครูผู้สอนเข้าไปใช้บริการของห้องสมุดใน แต่ละกลุ่มประสบการณ์ 98
9	ประสบการณ์ของครูผู้สอนในการเข้ารับการอบรมหรือศึกษาแนวทางการ พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 101
10	บริการของห้องสมุดที่ครูผู้สอนแนะนำให้นักเรียนเข้าไปใช้เพื่อการเรียน การสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 104
11	บริการของห้องสมุดที่ครูผู้สอนใช้เพื่อการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ 108
12	ช่วงเวลาที่ครูผู้สอนแนะนำนักเรียนไปใช้กิจกรรมของห้องสมุดเพื่อการเรียน การสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ 111
13	กิจกรรมของห้องสมุดที่ครูผู้สอนใช้เพื่อการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ 114
14	เหตุผลของครูผู้สอนในการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ 119

ตารางที่

หน้า

15	ความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดในการจัดบริการ าให้แก่มุขนิานแต่ละกลุ่มประสพการณื	123
16	วัสดุตีพิมพ์ของ ห้องสมุดที่ครูผู้สอนใช้ เพื่อการ เรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสพการณื	127
17	วัสดุไม่ตีพิมพ์ของ ห้องสมุดที่ครูผู้สอนใช้ เพื่อการ เรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสพการณื	129
18	ประ เภทของหนังสือที่ครูผู้สอนใช้ เพื่อการ เรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสพการณื	132
19	ชื่อวารสารที่ครูผู้สอนใช้ เพื่อการ เรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสพการณื...	136
20	ชื่อหนังสือพิมพ์ที่ครูผู้สอนให้แก เรียนคั่นคว้า เพื่อการ เรียนการสอนในแต่ละ กลุ่มประสพการณื	141
21	ความเหมาะสมของ วัสดุสารนิเทศของห้องสมุดที่ครูผู้สอนใช้ เพื่อการ เรียน การสอนในแต่ละกลุ่มประสพการณื	145
22	ความถึานการใชัห้องสมุด เป็นแหล่งการ เรียนการสอนของครูผู้สอนในแต่ละ กลุ่มประสพการณื	148
23	ลักษณะการคั่นคว้าในห้องสมุดตามคำแนะนำของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่ม ประสพการณื	150
24	วิธีการใชัห้องสมุด เป็นแหล่งการ เรียนการสอนของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่ม ประสพการณื	153
25	ความมุ่งหมายในการใชัห้องสมุด เป็นแหล่งการ เรียนการสอนของครูผู้สอน านแต่ละกลุ่มประสพการณื	157
26	การรับรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับความสนใจและความร่วมมือของนักเรียน การใชัห้องสมุด เพื่อการ เรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสพการณื	161
27	การเตรียมตัวของครูผู้สอนในการใชัห้องสมุด เป็นแหล่งการ เรียนการสอน านแต่ละกลุ่มประสพการณื	164

ตารางที่	หน้า
28 การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง เสริมความรู้ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์	170
29 วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง เสริมความรู้ของครูผู้สอนในแต่ละ กลุ่มประสบการณ์	173
30 ประเภทของ เอกสารหลักสูตรในห้องสมุดที่ครูผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้า เพื่อ เสริม ความรู้ในแต่ละประสบการณ์	176
31 การใช้บริการพิเศษที่ห้องสมุดจัดขึ้นสำหรับครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์	179
32 ประโยชน์ที่ครูผู้สอนได้รับจากการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง เสริมความรู้ ในแต่ละ กลุ่มประสบการณ์	184
33 สาเหตุที่ครูผู้สอนไม่ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง เสริมความรู้ในแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์	187
34 ความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียน ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ภาคกลาง ปีการศึกษา 2535	198
35 การเปรียบเทียบจำนวนวัสดุสารนิเทศของห้องสมุดโรงเรียนร่วมพัฒนาการ ใช้หลักสูตรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง ปีการศึกษา 2536 กับมาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	200
36 สภาพโดยทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง	202
37 สภาพการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านการใช้ บริการของห้องสมุด	206
38 สภาพการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านการใช้ กิจกรรมของห้องสมุด	208
39 สภาพการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านการใช้วัสดุ ตีพิมพ์ของห้องสมุด	210

ตารางที่

หน้า

40	สภาพการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านการใช้วัสดุ ไม้ตีพิมพ์ของห้องสมุด	211
41	สภาพการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านการใช้ ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนการสอน	213
42	สภาพการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านการใช้ ห้องสมุดเป็นแหล่งเสริมความรู้ของครู	215